

การประเมินรูปแบบการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสุขภาพที่ประชาชนต้องการ :
กรณีศึกษาเรื่องไข้เลือดออกในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ

Assessment of Community – oriented Health Communication Pattern :
Case Study of Dengue Haemorrhagic Fever in Samut Prakarn Province

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
ปีการศึกษา 2552

ชื่อเรื่อง	การประเมินรูปแบบการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสุขภาพที่ประชาชนต้องการ : กรณีศึกษาเรื่องไข้เลือดออกในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ
ผู้วิจัย	นันทวัน ยันตะดิถก และ รัตนา ทิมเมือง
สถาบัน	มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
ปีที่พิมพ์	2553
สถานที่พิมพ์	มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
แหล่งที่เก็บรายงานฉบับสมบูรณ์	มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
จำนวนหน้างานวิจัย	74 หน้า
คำสำคัญ	ไข้เลือดออก / การประเมิน / การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร / การสื่อสารสุขภาพ / จังหวัดสมุทรปราการ
ลิขสิทธิ์	มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการเปิดรับข้อมูลข่าวสารของประชาชนเรื่องไข้เลือดออก ช่องว่างในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารเรื่องไข้เลือดออกกับการเผยแพร่ข้อมูลของหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านสุขภาพทั้งภาครัฐและองค์กรเอกชน สาเหตุของปัญหาในการได้รับข้อมูลเรื่องไข้เลือดออก แนวทางแก้ไขปัญหานั้นนำไปสู่การจัดบริการเผยแพร่ข้อมูลเรื่องไข้เลือดออกที่สอดคล้องกับความต้องการ โดยเก็บข้อมูลจากการสนทนากลุ่มผู้จัดบริการด้านสุขภาพจำนวน 12 คนและผู้รับบริการสุขภาพจำนวน 12 คน

ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เป็นผู้รับสารที่มีความกระตือรือร้นน้อย และไม่แสวงหาข้อมูลยกเว้นกรณีที่มีคนในครอบครัวป่วยเป็นไข้เลือดออก ปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อสารสุขภาพได้แก่ ผู้จัดบริการด้านสุขภาพมีทรัพยากรทำงานไม่สอดคล้องกับจำนวนประชากรที่รับผิดชอบ การทำงานไม่เป็นระบบ ไม่มีความต่อเนื่องในการติดตามกำกับและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเพื่อลดช่องว่างในพื้นที่รอยต่อ หรือในกลุ่มประชากรที่เข้าถึงได้ยาก ผู้จัดบริการสุขภาพมีทักษะการสื่อสารไม่เพียงพอ สื่อที่ใช้เผยแพร่ยังไม่เหมาะสมกับบริบทของชุมชน เนื้อหาข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่เน้นความรู้เรื่องโรค แต่ยังไม่สามารถสร้างความตระหนักว่าเป็นเรื่องใกล้ตัวทุกคนมีโอกาสเสี่ยงและได้รับผลกระทบจากปัญหาไข้เลือดออกได้ การปฏิบัติงานของผู้จัดบริการสุขภาพยังสื่อให้ประชาชนเข้าใจว่ามีหน่วยงานรับผิดชอบแล้ว ควรสร้างความตระหนักให้เห็นคุณค่าของการเป็นสมาชิกในสังคมและการมีส่วนร่วมในการสร้างสุขภาพ รูปแบบของสื่อและวิธีการสื่อสารยังไม่สอดคล้องเหมาะสมกับผู้รับสาร มีปัญหาทั้งด้านการเข้าถึงและการสร้างความเข้าใจ เพื่อให้การป้องกันไข้เลือดออกเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตจึงควรให้กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมในการออกแบบเนื้อหาและวิธีการสื่อสารที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต สร้างสื่อบุคคลจากกลุ่มแกนนำเยาวชนและผู้สูงอายุ เพื่อให้เป็นผู้สื่อสารที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายในระดับครัวเรือนและชุมชนได้ดี

Research Title	Assessment of Community – oriented Health Communication Pattern : Case Study of Dengue Haemorrhagic Fever in Samut Prakarn Province
Researchers	Nuntawun Yuntadilok and Rattana Timmaung
Institution	Huachiew Chalermprakiet University
Year of Publication	2010
Publisher	Huachiew Chalermprakiet University
Source	Huachiew Chalermprakiet University
No. of Pages	74 pages
Keywords	Dengue Haemorrhagic Fever ; DHF / Assessment / Health Communication/ Samut Prakarn Province
Copyright	Huachiew Chalermprakiet University

ABSTRACT

The objectives of this study comprise of studying DHF information exposure; the gap of DHF information exposure among Samut Prakarn people; communication activities carried out by the health service providers both GO and NGO sectors; causes of information access and the solution for community – oriented DHF information distribution. Methodology applied for this study was qualitative approach by conducting focus group discussion among 12 health service providers and 12 residents.

Studying result indicated that most of the people are passive audience and non seeker for DHF information except the one whose family member sicked or died of DHF. The factors related to the effectiveness of communication program were insufficient working resources which was not appropriate to cover the entire population; discontinuity of quality monitoring system and exchanging of data among local implementors to bridge the communication gaps around the boundary areas or in the hard to reach group who was not concern about participation; health service providers have improper communication skills; media was not community –based oriented; promotion message focused on DHF knowledge lacking of raising awareness about the nearness to their lives and everybody chance to be infected and affected by DHF; health services provider actions were perceived that there were already some certain sectors care for DHF prevention; message emphasis on raising awareness by pointing out the value of being social member and encourage participation in creating healthy community are essential; communication pattern was not audience-oriented and leading to inaccessible and also confusing. Making DHF prevention embedded as people’s lifestyle, encouraging meaningful participation of the target population in designing more attractive message and media distribution are needed to provide more frequency to expose to the message. For better accessibility to DHF information, personal media should be recruited from youth and old age people who can provide closer communication in their own family and community context.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาเรื่อง “การประเมินรูปแบบการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสุขภาพที่ประชาชนต้องการ : กรณีศึกษาเรื่องไข้เลือดออกในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยโครงการส่งเสริมงานวิจัยและตำรา คณะนิเทศศาสตร์ โดยได้รับการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ประจำปีการศึกษา 2552

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ประจักษ์ พุ่มวิเศษ อธิการบดีมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ที่ได้สนับสนุนโครงการส่งเสริมงานวิจัยและตำรา และขอขอบคุณสำนักพัฒนาวิชาการ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ที่ช่วยอำนวยความสะดวกแก่คณะผู้วิจัย

งานวิจัยเรื่องนี้ไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้หากไม่ได้รับข้อมูลอันเป็นประโยชน์จากตัวแทนผู้จัดการสุขภาพ เช่น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ประชาคมสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สถานีอนามัยบางปูใหม่ สถานีอนามัยแหลมฟ้าผ่า โรงพยาบาลชุมชนบางพลี สำนักงานสาธารณสุขอำเภอพระประแดง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปรือ สาครเคเบิลทีวี เป็นต้น รวมทั้งตัวแทนประชาชนผู้รับบริการสุขภาพ

คณะผู้วิจัยหวังว่าข้อค้นพบจากการศึกษานี้คงจะเป็นประโยชน์แก่การศึกษาด้านการสื่อสารสุขภาพต่อไป